

world market, and to ensure the collection, storage and effective use of local information resources;

- Threats to the normal functioning of information and telecommunications systems implemented and created on the territory of the republic, the security of information resources. Therefore, the protection of information systems should be carried out taking into account the above information.

Conclusion. The study analyzed the security parameters in the protection of information systems. At the same time, organizations that provide information about the types and methods of repelling network attacks, threats to information security and their types, the concept and structure of threats to protected information were systematized.

References:

1. Тутубалин П. И., Кирпичников А. П. Оценка криптографической стойкости алгоритмов асимметричного шифрования. Вестник технологического университета. Т.20, №10, с. 94-99, 2017.

ELEKTRON TA'LIM TIZIMINING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI.

*To'ychiyeva Nodira
Norbekov Xursandmurod
"Iqtisodiyot" kafedrası assistenti
UZMU Jizzax filiali, Jizzax sh.*

Annotatsiya. Bugungi globallashuv jarayonida ta'limning jadal elektronlashib borayotganiga barchamiz birdek guvoh bo'lmoqdamiz. Elektron ta'lim tizimi o'quvchilarga barcha o'quv materiallaridan to'plangan bilimlarni turli test to'plamlaridan foydalangan holda o'z-o'zini tekshirish va shu material ustida qayta ishlash imkoniyatini bermoqda. Ta'limda ham bir muncha murakkabliklar paydo bo'layotgan bir paytda elektron ta'lim vositalari o'quvchining o'zlashtirish xususiyatini anchagina yengillashtirmoqda desak yanglishmagan bo'lamiz. Ushbu maqolada elektron ta'limdan foydalanishning hamda uning muhimligi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Moodle, e-learning, oliy ta'lim, ta'lim modeli.

Elektron ta'lim - bu platformalar yoki raqamli muhitlar orqali bilimlarga kirishni targ'ib qiluvchi ta'lim modeli hisoblanadi. [1]

Elektron ta'lim resurslari yordamida darslarni tashkil etish jarayoni, bunda talabalarning olayotgan bilimlarini na faqat eshitish, balki ko'rish sezgilari orqali ham qabul qilishlari va tushunchalarning g'oya va mazmunini chuqur anglab yetishlariga samarali yordam beradi. [2]

Raqamli axborot va internet resurslaridan foydalanishning huquqiy asoslarini bilish zamonaviy o'qituvchi uchun juda muhim, chunki u ham elektron resurslarning iste'molchisi, ham ularni ishlab chiquvchisi sifatida ishlay oladi. Masofaviy ta'lim texnologiyalari doirasida elektron materiallardan foydalangan holda o'qituvchi talabalarni mahalliy va global tarmoqlardan foydalangan holda ma'lumot almashishga jalb qiladi. O'qituvchi Internetdan qanday qilib qonuniy ravishda foydalanishi mumkinligini bilishi muhimdir. U o'z talabalari bilan tarmoq aloqasini tushunarli qonuniy asosda qurishi, ularning e'tiborini muammoli masalalarga qaratishi va malakali axborot xatti-harakatlarining namunalarini ko'rsatishi kerak. [3]

Elektron ta'lim platformalarining ham yutuqlari va kamchiliklari mavjud bo'lib, bunga bafurja to'xtalib o'tsak.

Ushbu turdagi platformalarning ba'zi bir **afzalliklari**:

- Avvalambor moslashuvchan va arzon o'qitish.
- Internet bilan texnologik uskunalar kuchining birlashtirilganligi.
- Geografik va vaqtinchalik masofalarni bekor qilish.
- Minimal bilim bilan platformadan foydalanishga imkon beradi.
- Taklif qilingan vaqtda o'rganish va tezligidagi erkinlik.

Elektron ta'lim platformalarining **kamchiliklari**

- Yuzma-yuz kursdan ko'ra talabning va bosimning yuqoriligi.

- Yuklangan o'quv materiallarining kamligi
- O'qituvchilar uchun yanada noqulaylik, chunki siz nafaqat o'zingizning mavzuni o'rgatishni, balki AKTni o'qitish haqida ham bilishingiz kerak.
- Talabalarga darsdan chalg'ish uchun vaqtning yetarliligi.
- Ta'limdan chalg'ituvchi omillarning hila-xilligi.

Elektron ta'lim vositalaridan foydalanishda quyidagilarga alohida e'tibor qaratish kerak bo'ladi:

- o'quv materiallarga qo'yiladigan uslubiy talabalarni ishlab chiqish;
- animatsion dasturlardan foydalanish davomiyligini 25–30 minutdan oshirmaslik;
- namoyish etilayotgan mavzuga doir tushunchalar o'qituvchi va talabalar tomonidan ikki tomonlama aloqa tarzida muhokama etib borilishi;
- namoyish etilib borilayotgan lavhalarining talaba tomonidan mustaqil ravishda qayta ishlab, yangi tushunchalarni shakllantirib borishiga erishish;
- o'qitish natijalarini baholash me'zonlarini aniqlash. [4]

Xulosa o'rinda shuni aytishimiz mumkinki, elektron ta'lim platformalarining afzalliklari va kamchiliklari soni jihatidan bir-biriga juda o'xshashdir, agar siz o'qitishning bir turiga boshqasidan ko'ra ko'proq tanlasangiz, bu sizga bog'liq.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. <https://uz.warbletoncouncil.org/e-learning-3220>
2. Хамидов, Ё. Ё. Та'лим samaradorligini oshirishda elektron ta'lim resurslarining o'rni / Ё. Ё. Хамидов. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2019. — № 21 (259). — С. 611-612. — URL: <https://moluch.ru/archive/259/59591/> (дата обращения: 04.05.2022).
3. Virtual haqiqat tizimlari: darslik usuli, qo'llanma / M. I. Osipov tomonidan tuzilgan. - Nijniy Novgorod: Nijniy Novgorod davlat universiteti, 2012.
4. Хамидов, Ё. Ё. Та'лим samaradorligini oshirishda elektron ta'lim resurslarining o'rni / Ё. Ё. Хамидов. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2019. — № 21 (259). — С. 611-612. — URL: <https://moluch.ru/archive/259/59591/> (дата обращения: 04.05.2022).

AXBOROT XAVFSIZLIGIGA TAHDID VA UNING TURLARI

Umarova Iroda Bakirovna

Guliston davlat universiteti "Psixologiya" kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: *Axborotni muhofaza qilishning maqsadi va konseptual asoslari. Umuman olganda axborotni muhofaza qilishning maqsadi ifodalangan axborotni tarqab ketishi, o'g'irlanishi, buzilishi, qalbakilashtirilishini oldini olish yoritilgan.*

Kalit so'zlar: *Axborot, axborot resurslari, axborot tizimlari, axborotni muhofaza qilish.*

Axborotni muhofaza qilishning maqsadini quyidagicha ifodalangan: – shaxs, jamiyat, davlatning xavfsizligiga tahdidni oldini olish;– axborotni yo'q qilish, modifikatsiyalash, buzish, nusxa olish, blokirovka qilish kabi noqonuniy harakatlarning oldini olish;– axborot resurslari va axborot tizimlariga noqonuniy ta'sir qilishning boshqa shakllarini oldini olish, hujjatlashtirilgan axborotga shaxsiy mulk ob'ekti sifatida huquqiy rejimni ta'minlash;– axborot tizimida mavjud bo'lgan shaxsiy ma'lumotlarning maxfiyligini va konfidentsialligini saqlash orqali fuqarolarning konstitutsiyaviy huquqlarini himoyalash; – davlat sirlarini saqlash, qonunchilikka asosan hujjatlashtirilgan axborotlar konfidentsialligini ta'minlash;– axborot jarayonlarida hamda axborot tizimlari, texnologiyalari va ularni ta'minlash vositalarini loyihalash, ishlab chiqish va qo'llashda sub'ektlarning huquqlarini ta'minlash. Axborotni muhofaza qilishning samaradorligi uning o'z vaqtidaligi, faolligi, uzluksizligi va kompleksligi bilan belgilanadi. Himoya tadbirlarini kompleks tarzda o'tkazish axborotni tarqab ketishi mumkin bo'lgan xavfli kanallarni yo'q qilishni ta'minlaydi. Ma'lumki, birgina ochiq